

หนังสือที่ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนตำราจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๖

दनัย परिषाเพิ่มप्रसिती.

วันสำคัญในพระพุทธศาสนาที่ไม่มีในปฏิทิน.

๑. เทศกาลและวันสำคัญทางศาสนา -- พุทธศาสนา.

BQ5700

ISBN 978-616-314-851-3

ลิขสิทธิ์ของรองศาสตราจารย์दनัย परिषาเพิ่มप्रसिती
สงวนลิขสิทธิ์

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
จำนวน ๑๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์: อาคารธรรมศาสตร์ ๖๐ ปี ชั้น U1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร. ๐-๒๒๒๓-๙๒๓๒

ศูนย์รังสิต: อาคารโดมบริหาร ชั้น ๓ ห้อง ๓๑๗ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๒๐

โทร. ๐-๒๕๖๔-๒๘๕๙-๖๐ โทรสาร ๐-๒๕๖๔-๒๘๖๐

<http://thammasatpress.tu.ac.th>, e-mail: unipress@tu.ac.th

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ราคาเล่มละ ๓๕๐.- บาท

สารบัญ

คำนำ	(๑๑)
บทนำ ความเข้าใจเรื่องวัน	๑
๑. วิธีนับวันแบบจันทรคติ	๑
๒. วิธีนับวันแบบสุริยคติ	๓
๓. การนับวันเดือนแบบจันทรคติ	๔
๔. วิธีสังเกตพระจันทร์	๕
บทที่ ๑ วันสำคัญในปฏิทินไทย	๗
๑.๑ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๒ วันพระพุทธรูปเจ้าเสด็จไปศรีลังกา ครั้งที่ ๑ และพระเจ้าพิมพิสารทรงบรรลุนิพพาน	๗
๑.๑.๑ พระเจ้าพิมพิสารบรรลุนิพพาน	๑๐
๑.๑.๒ พระพุทธรูปเจ้าเสด็จไปศรีลังกาครั้งที่ ๑	๑๒
๑.๒ วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๒ วันพระอัครสาวกบรรพชา	๑๔
๑.๓ วันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๓ วันพระมหาโมคคัลลานะบรรลุนิพพาน พระอรหันต์	๑๘
๑.๔ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ วันพระสารีบุตรบรรลุนิพพาน จาตุรงคสันนิบาต และพระศาสดา ทรงปลงพระชนม์มายูสังขาร	๒๐
๑.๔.๑ พระสารีบุตรบรรลุนิพพาน	๒๑
๑.๔.๒ จาตุรงคสันนิบาต	๒๔
๑.๔.๓ พระพุทธรูปเจ้าทรงปลงพระชนม์มายูสังขาร	๒๖

(๖)

บทที่ ๒ วันสำคัญในทศดิถีไตรมาส	๒๙
๒.๑ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ วันพระกาพุกายีนิมนต์ พระพุทธรเจ้าเสด็จกบิลพัสดุ์และพระปิ่นโทลภรรทวาชะ แสดงฤทธิ์	๒๙
๒.๑.๑ พระกาพุกายีนิมนต์พระพุทธรเจ้าเสด็จกลับ กบิลพัสดุ์	๓๐
๒.๑.๒ พระปิ่นโทลภรรทวาชะแสดงฤทธิ์	๓๑
๒.๒ วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๔ วันเสด็จสิ้นปฐมสังคายนา ครั้งที่ ๑	๓๕
๒.๓ วันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๕ วันพระพุทธรเจ้าเสด็จไป ศรีลังกาครั้งที่ ๒	๓๗
๒.๔ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันวิสาขบูชา พระพุทธรเจ้า เสด็จศรีลังกา ครั้งที่ ๓ และเสด็จกลับกบิลพัสดุ์	๔๐
๒.๔.๑ พระโพธิสัตว์ประสูติ	๔๑
๒.๔.๒ ตรัสรู้สัมมาสัมพุทธะ	๔๓
๒.๔.๓ ดับขันธปรินิพพาน	๔๖
๒.๔.๔ พระพุทธรเจ้าเสด็จศรีลังกาครั้งที่ ๓	๕๓
๒.๔.๕ พระพุทธรเจ้าเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์	๕๔
๒.๕ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๖ วันโปรดพระญาติบรรลุธรรม	๕๖
๒.๖ วันแรม ๒ ค่ำ เดือน ๖ วันเจ้าชายนั้นทะทรงผนวช	๖๐
๒.๗ วันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๖ วันเฉลิมพระนามเจ้าชาย “สิหัตถะ”	๖๓
๒.๘ วันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๖ วันพระราहुลบรรพชา	๖๖

(๗)

๒.๙ วันแรม ๗ ค่ำ เดือน ๖ วันพระเจ้าสุทโธทนะ ทรงบรรลุนาคามี	๖๘
๒.๑๐ วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ วันพระพุทธรูปมารดาสุวรรณคต และอัญมณีบูชา	๗๐
๒.๑๐.๑ พุทธมารดาสุวรรณคต	๗๐
๒.๑๐.๒ ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระพุทธเจ้า	๗๒
๒.๑๑ วันแรม ๑ ค่ำ - วันแรม ๗ ค่ำ เดือน ๖ สัปดาห์ที่ ๑ แห่งการเสวยวิมุตติสุข ทรงพิจารณาปฏิจสมุปบาท	๗๖
๒.๑๒ วันแรม ๘ ค่ำ - วันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ สัปดาห์ที่ ๒ แห่งการเสวยวิมุตติสุข ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์	๘๑

บทที่ ๓ วันสำคัญในตติยไตรมาส ๘๔

๓.๑ วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ - วันขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๗ สัปดาห์ที่ ๓ แห่งการเสวยวิมุตติสุข ทรงเดินจงกรม	๘๔
๓.๒ วันขึ้น ๗ ค่ำ - วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๗ สัปดาห์ที่ ๔ แห่งการเสวยวิมุตติสุข ทรงพิจารณาพระอภิธรรม	๘๘
๓.๓ วันขึ้น ๑๔ ค่ำ - วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๗ สัปดาห์ที่ ๕ แห่งการเสวยวิมุตติสุข ทรงอุกขิตามารทดสอบ	๙๑
๓.๔ วันแรม ๖ ค่ำ - แรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๗ สัปดาห์ที่ ๖ แห่งการเสวยวิมุตติสุข พญานาคมุจลินท์พิทักษ์ พระพุทธเจ้า	๙๕
๓.๕ วันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๗ - ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ สัปดาห์ที่ ๗ แห่งการเสวยวิมุตติสุข พระอินทร์กับ ผลสมอ	๙๗

๓.๖	วันขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๘ วันสองอุบาสกผู้ถึงรัตนะสอง และการอาราธนาธรรมของมหาพรหม	๑๐๐
๓.๖.๑	เกิดอุบาสกคู่แรกที่กล่าวถึงพระพุทธและ พระธรรมเป็นสรณะ	๑๐๒
๓.๖.๒	ท้าวมหาพรหมทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าให้ ทรงโปรดสัตว์	๑๐๔
๓.๗	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันพระโพธิสัตว์ปฏิสนธิ มหาภิเนษกรรมณี รัชมัจจกัปปวัฒนสูตร และยมกปาฏิหาริย์	๑๑๑
๓.๗.๑	พระโพธิสัตว์จุติจากสวรรค์	๑๑๑
๓.๗.๒	มหาภิเนษกรรมณี	๑๑๔
๓.๗.๓	พระสูตรแห่งกมล้อธรรม	๑๒๒
๓.๗.๔	ยมกปาฏิหาริย์	๑๒๘
๓.๘	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ วันท่านวัปปะบรรลุ โสดาปัตติผล	๑๓๓
๓.๙	วันแรม ๒ ค่ำ เดือน ๘ วันท่านภัททิยะบรรลุ โสดาปัตติผล	๑๔๐
๓.๑๐	วันแรม ๓ ค่ำ เดือน ๘ วันท่านมหานามะบรรลุ โสดาปัตติผล	๑๔๔
๓.๑๑	วันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๘ วันท่านอัสสชิบรรลุ โสดาปัตติผล	๑๔๘
๓.๑๒	วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๘ วันบังเกิดพระอรหันต์ ๕ รูป	๑๕๔
๓.๑๓	วันแรม ๗ ค่ำ เดือน ๘ วันโมเนยยปฏิบัติ	๑๕๙

(๙)

๓.๑๔	วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๘ วันทรงรับปฏิญญา พระเจ้าพิมพิสาร	๑๖๔
๓.๑๕	วันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๙ วันพระอานนทบรรลอรหันต์	๑๖๙
๓.๑๖	วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๙ วันปฐมสังคายนา	๑๗๔
๓.๑๗	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ – วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ วันเข้าพรรษา แสดงอภิธรรมโปรดพุทธมารดา	๑๗๘
๓.๑๗.๑	เข้าพรรษาต้น	๑๗๘
๓.๑๗.๒	พระพุทธเจ้าแสดงอภิธรรมโปรดพุทธมารดา	๑๘๑
๓.๑๘	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ – วันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ พระพุทธเจ้าทรงแสดงคัมภีร์ขัมมสังคณี	๑๘๗
๓.๑๙	วันแรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๘ – วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๙ พระพุทธเจ้าทรงแสดงคัมภีร์วิภังค์	๑๙๐
๓.๒๐	วันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๙ – วันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ พระพุทธเจ้าทรงแสดงคัมภีร์ชาตูกถา	๑๙๒
๓.๒๑	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ – วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๙ พระพุทธเจ้าทรงแสดงคัมภีร์ปุคคัลบัญญัติ	๑๙๔

บทที่ ๔ วันสำคัญในจดุฎไตรมาส ๑๙๙

๔.๑	วันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๙ – วันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๑๐ พระพุทธเจ้าทรงแสดงคัมภีร์กถาวัตถุ	๑๙๙
๔.๒	วันขึ้น ๕ ค่ำ – แรม ๗ ค่ำ เดือน ๑๐ พระพุทธเจ้าทรงแสดงคัมภีร์ยมก	๒๐๕
๔.๓	วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๐ – ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ พระพุทธเจ้าทรงแสดงคัมภีร์สมันตมหาปัฏฐาน	๒๐๖

๔.๔	วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ วันพระมหาโมคคัลลานะ ทูลถามวันเสด็จกลับโลกมนุษย์	๒๑๔
๔.๕	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ วันออกพรรษาปวารณา พระพุทธเจ้าทรงเปิดโลก	๒๑๘
๔.๕.๑	พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์	๒๑๘
๔.๕.๒	วันมหาปวารณา	๒๒๓
๔.๖	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ วันเทโวโรหณะ	๒๒๘
๔.๗	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๙ - วันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ เข้าพรรษาหลัง	๒๓๐
๔.๘	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ - ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ กฐินกาล	๒๓๕
๔.๙	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ - วันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๔ จีวรกาลและอานิสงส์กฐิน	๒๓๘
๔.๑๐	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ พระอัครสาวกเบื้องขวา ปรีนิพพาน	๒๔๑
๔.๑๑	วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ พระอัครสาวกเบื้องซ้าย ปรีนิพพาน	๒๔๘
	บทสรุป	๒๕๗
	นิคมพจน์	๒๕๙
	สรุปปฏิทินวันสำคัญในพระพุทธศาสนา	๒๖๐
	บรรณานุกรม	๒๖๑
	ดัชนี	๒๗๐
	ประวัติผู้เขียน	๒๗๒